

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากิจกรรม PLC ของครูในกลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น

Study Factors Affecting Development PLC of Teacher in Kwang Kham School Group, Khao Suan Kwang District, Khon Kaen Province.

ชนิษฐา ชื่นงาม

Kanittha Chun-ngam

โรงเรียนบ้านโนนสง่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

Nonsanga School Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4

E-mail : Kanittha.chu26@gmail.com

Received: February 03, 2025; Revised: February 23, 2025; Accepted: February 26, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู (PLC : Professional Learning Community) ในกลุ่มโรงเรียนกวางคำ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 107 คน โดยใช้แบบสอบถามด้านองค์ประกอบการเป็น PLC เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.92 และ “แบบสอบถามด้านปัจจัยทางการบริหาร” มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.98 ข้อมูลที่ได้ถูกวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู

ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยทางการบริหารโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก และระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในกลุ่มโรงเรียนกวางคำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนามากที่สุดคือปัจจัยด้านภาวะผู้นำปัจจัยด้านแรงจูงใจและปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยนี้ คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่มีผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะผู้นำเป็นผู้กำหนดนโยบายกลุ่มกวางคำผู้บริหารได้มีการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันในสถานศึกษา เช่น กิจกรรม PLC ในกลุ่ม เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่สนใจร่วมกันและนำไปสู่การพัฒนานักเรียนในลำดับต่อไป

คำสำคัญ : ปัจจัยการบริหาร, ภาวะผู้นำ, ชุมชนการเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research were to study the professional learning community (PLC) levels in Kwang Kham school group. The research samples were 107 people, administrators and teachers in Kwang Kham school group Khao Suan Kwang district Khon Kaen province. The research instruments were questionnaires, which had reliability values of 0.92 for the professional learning community component and 0.98 for the administrative factors component. The data were analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean, and standard deviation, to examine the factors influencing the establishment of a Professional Learning Community (PLC) among teachers.

This research findings found that: the administrative factors level is high level and the professional learning community level in Kwang Kham school group at the high level too. The administrative factors affecting to PCL in contained the factors of : leadership factor, motivation factor respectively and organizational structure factor. The statistical significance level of .01.

The knowledge from this research is administrative factors in leadership are factors that affect learning community in schools implied in overall at the high level, because the leadership is the policy maker Kwang Kham group of administrators has created network to exchange to develop in education institutions, such as group PLC activities. Exchanging knowledge about common interests and lead to further development of students.

Keywords : Administrative Factors, Leadership, Professional Learning Community(PLC)

บทนำ

การพัฒนาโรงเรียนนั้นปัจจัยการบริหารมีความสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียนและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (ซุติมา ถวัลย์ปรีดา และคณะ, 2564) การศึกษามีความจำเป็นมากขึ้นทุกวันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงมีผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่การดำเนินชีวิตของมนุษย์ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ว่าต้องมีการพัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคตปรับกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อม สังคม ของผู้เรียนโดยบูรณาการความรู้และคุณธรรมเข้าด้วยกันเพื่อให้เอื้อต่อการศึกษาของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ทักษะการใฝ่เรียนรู้การแก้ปัญหาการรับฟังความเห็นผู้อื่นการมีคุณธรรม จริยธรรม และการเป็นพลเมืองที่ดีโดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา การเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมี

การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เนื่องจากในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็วองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต้องมีการพัฒนาเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

กลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอลือเสาะ จังหวัดน่าน มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 12 โรงเรียน ผู้บริหาร 11 คน ครูบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 135 คน กลุ่มผู้บริหารคณะครู ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู วิชาชีพผู้บริหาร ในรูปแบบ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” (เกศกาญจน์ ทองจันทร์แก้ว, 2565) ตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 4 ที่ได้เน้นให้บุคลากรทางการศึกษาทุกคนตระหนักถึงการพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาของผู้เรียน จนเกิดเป็นโครงการ “ห้องเรียนคุณภาพ” มุ่งเน้นไปที่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 “อ่านออกเขียนได้ลายมือสวยทุกคน” เนื่องจาก ป.1 จะมีการทดสอบ RT ครู ป.1 ทุกคนต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยครูในกลุ่มโรงเรียนจะร่วมกันกำหนดเป้าหมายแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาวิชาชีพ การจัดการพัฒนาร่วมกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่างๆ เป็นพฤติกรรมเชิงบวกซึ่งผลต่อการพัฒนาครู คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการศึกษา ก่อให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ร่วมสะท้อนความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

จากปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษานั้น ประกอบด้วยปัจจัยหลายด้านไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารครูผู้สอนบุคลากรทุกส่วนของสถานศึกษา ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในกลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอลือเสาะ จังหวัดน่าน ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์เชิงนโยบายในการวางแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน การกำกับติดตามแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาให้มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลให้เป็นที่ยอมรับทั่วไปตลอดจนเป็นแนวทางในการประเมินงานของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในกลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอลือเสาะ จังหวัดน่าน

การทบทวนวรรณกรรม

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ซึ่งในภาษาไทยมีชื่อเรียกอยู่หลายคำ เช่น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ชุมชนเชิงวิชาการ ชุมชนครูเพื่อศิษย์ ชุมชนกัลยาณมิตรเพื่อศิษย์ เป็นต้น แต่ในปัจจุบันชื่อที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดคือ “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” นักวิชาการได้ให้ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไว้ดังนี้ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การที่กลุ่มของครูและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาซึ่งมีวิสัยทัศน์ ค่านิยม และเป้าหมายเดียวกัน ทำการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาสมรรถนะตนเองในการจัดการเรียนการสอน (Hord, 1997) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การพัฒนาคุณภาพครูโดยใช้วิธีการให้ครูร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระวิชาด้านประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมรรถนะ และเพิ่มประสิทธิภาพครูให้เป็นครูมืออาชีพ (Southwest Educational Development Laboratory, 1997) จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ หมายถึง ชุมชนที่มีลักษณะที่เอื้อต่อการให้บุคลากรในองค์กรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้อย่างทั่วถึง ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดการพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เกิดทักษะในการสร้าง การถ่ายทอดความรู้ การปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อสะท้อนถึงความรู้ใหม่ ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และสร้างผลผลิตให้เกิดผลสูงสุดกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ บุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาได้รับการส่งเสริมพัฒนาความสามารถ เพิ่มศักยภาพของบุคลากร สร้างแรงจูงใจที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยทางการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ จากการศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีนักวิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ดังนี้ (วานา ทองทวียังยศ, 2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูได้ปัจจัยจำนวน 4 ปัจจัยดังนี้ 1) ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร หมายถึง ลักษณะภายในของแต่ละองค์กรที่ทำให้แต่ละองค์กรมีความแตกต่างกันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร สภาพแวดล้อมในระบบงานและสถานที่การรับรู้ การมีส่วนร่วมในการทำงานหรือบรรยากาศในสถานที่ทำงานที่ประกอบด้วย การผสมผสานระหว่างบรรทัดฐาน คุณค่า ความคาดหวัง นโยบาย และแนวทางการทำงานที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร มีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน สามารถทำงานเป็นทีมได้ และส่งผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพของการทำงาน 2) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง ระบบของทัศนคติ ค่านิยม พฤติกรรม และความคาดหวังร่วมกันของสมาชิกในองค์กรและถ่ายทอดให้แก่สมาชิกใหม่ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร เกิดความผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมและความเชื่อขององค์กร องค์กรทุกองค์กรจะสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมของตนเองและแสดงถึงวัฒนธรรมผ่านการทำงาน การประพฤติของสมาชิกใน ตลอดจนผ่านโครงสร้างองค์กร การออกแบบและการจัดสำนักงาน 3) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร หมายถึงกรอบ

แนวทางหรือพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันบรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรกำหนดไว้ เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ สายทางเดินของงาน ช่องทางในการติดต่อสื่อสาร รายงานและควบคุมระหว่างตำแหน่งต่างๆ และผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ ในองค์กร 4) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการนำและการบริหารบุคคลในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้กระทำหรือจัดกิจกรรมด้านวิชาการและกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จ ทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ จะแสดงบทบาทให้เห็นชัดเจนในด้านคุณลักษณะและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมในการดำเนินการใช้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและงานด้านวิชาการ (สุภาวดี ศิริมา, 2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้ปัจจัยจำนวน 3 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านการสร้างแรงจูงใจ 3) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร

จากการศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำ สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางการบริหาร เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่สนับสนุน สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ร่วมกัน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม การถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิกในองค์กรเพื่อให้เกิดการพัฒนาในองค์กรอย่างต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรในงานวิจัยนี้ได้แก่ผู้บริหารครูบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอเขาสนกวาง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 146 คน ผู้บริหาร 11 คน ครูบุคลากรทางการศึกษา 135 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหารครูบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอเขาสนกวาง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 107 คน โดยสามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วย สูตรTaro Yamane และเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนแต่ละขนาดโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

$$N = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n หมายถึงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

N หมายถึงจำนวนประชากรทั้งหมด

e หมายถึงค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (0.05)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าความถี่ (Frequency) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Prarson's Product Moment Correlation Coefficient)

โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอเขาสวนกวางจังหวัดขอนแก่น นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่า IOC และ หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์, 2563) เรียบร้อยแล้ว ไปเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ประกอบด้วยปัจจัย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร 3) ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ 4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 5) ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม 6) ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร และ 7) ปัจจัยด้านการจูงใจ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการให้ความหมายของคะแนนเฉลี่ยแบบมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งกำหนดตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert Scale) (บุญธิดา เทวพิทักษ์ และคณะ, 2566)

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้วยการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) (รัชดาภรณ์ ทวยพุย, 2564)

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา PLC ของครูกลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 107)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	48	45.79
หญิง	58	54.21
รวม	107	100.00

ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	11	10.28
ครูผู้สอน	96	89.72
รวม	107	100.00

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.21 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.79 ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็น 89.72

ผลการวิเคราะห์ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู กลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพใน สถานศึกษา	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D.		
1.การพัฒนาขีดความสามารถ (Competency) ของบุคลากรในสถานศึกษา	4.66	0.21	มากที่สุด	1
2.การจัดการความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง	4.44	0.30	มาก	4
3.การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.58	0.24	มากที่สุด	2
4.การสร้างค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร	4.49	0.25	มาก	3
รวม	4.54	0.25	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.44 ถึง 4.66 โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D.= 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถ (Competency) ของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.66$, S.D.= 0.21) รองลงมาคือด้าน การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.24) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.44$, S.D.= 0.30)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู กลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม

ปัจจัยทางการบริหาร	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.56	0.35	มากที่สุด	1

2. ด้านโครงสร้างองค์กร	4.53	0.42	มากที่สุด	3
3. ด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์	4.43	0.44	มาก	6
4. ด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	4.50	0.43	มาก	4
5. ด้านการทำงานเป็นทีม (Team Work)	4.45	0.46	มาก	5
6. ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร	4.41	0.46	มาก	7
7. ด้านการจูงใจ	4.52	0.47	มากที่สุด	2
รวม	4.48	0.43	มาก	

จากตารางที่ 3 ระดับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.41 ถึง 4.56 โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$, S.D.= 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 4.56$, S.D.= 0.35) รองลงมาคือ ด้านการจูงใจ ($\bar{x} = 4.52$, S.D.= 0.47) ด้านโครงสร้างองค์กร ($\bar{x} = 4.53$, S.D.= 0.42) ด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.50$, S.D.= 0.43) ด้านการทำงานเป็นทีม (Team Work) ($\bar{x} = 4.45$, S.D.= 0.46) ด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.43$, S.D.= 0.44) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{x} = 4.41$, S.D.= 0.46)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูกลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอเขาสวน กว้าง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดมี 3 ด้านดังนี้ด้านภาวะผู้นำด้านโครงสร้างองค์กรและด้านการจูงใจสำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากมี 4 ด้านดังนี้ด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ด้านการทำงานเป็นทีมด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์และด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้พบว่า ระดับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในกลุ่มโรงเรียนกวางคำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร

ปัจจัยการบริหารด้านภาวะผู้นำมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู กลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอเขาสวน กว้าง จังหวัดขอนแก่น มีความเป็นผู้นำสูงในการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพในสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้ความสนใจต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันและนำมาปรับใช้ในการวางแผนงานที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา มีการสร้าง

สัมพันธภาพที่ดี มีการสนทนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ เช่น จัดกิจกรรม PLC ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการสร้างสังคมครูที่เข้มแข็งในการพัฒนาตนเองและนักเรียนให้เต็มศักยภาพ ทั้งนี้เพราะว่า คณะผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนกวางคำ ได้ให้ความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาตนเองของบุคลากร เน้นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีหัวใจหลักในการจัดการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ(บุญธิดา เทวพิทักษ์ และ คณะ, 2566)ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนกรณีศึกษาโรงเรียนท่าศาลาจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนท่าศาลาจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การร่วมมือรวมพลัง 3) การเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน 4) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และ 5) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา เป็นอันดับ 2 จาก 7 ปัจจัย ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ผู้บริหาร ครูให้ความสนใจต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันและนำมาปรับใช้ในการวางแผนงานที่เชื่อมโยง สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา เพราะผู้นำเป็นผู้กำหนดนโยบายและทิศทางการบริหารร่วมกัน ผู้นำจึงเป็นผู้ที่รอบรู้ รับรู้การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งในบริบทการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดี มีการสนทนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ เช่น จัดกิจกรรม PLC ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการจัดชมรม 4 ชมรมขึ้น ได้แก่ ชมรมคณิตศาสตร์ ชมรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชมรมภาษาอังกฤษ และชมรมภาษาไทย ในการขับเคลื่อนนโยบายทางการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (วาสนา ทองทวีงยศ, 2560) ได้ศึกษา งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการนำความรู้ทักษะตลอดจนความร่วมมือทางวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ

จากข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารทั้ง 7 ด้าน กับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในกลุ่มโรงเรียนกวางคำ อำเภอเขาสนกวาง จังหวัดขอนแก่นมีความสอดคล้องกับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู โดยการจัดให้มีอินเทอร์เน็ต มีระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) เข้าถึงทุกโรงเรียน ผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละกลุ่มโรงเรียนได้รับการอบรมเพื่อถ่ายทอดให้กับครู นำไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนเป็นนโยบายเร่งด่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยนี้ คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในกลุ่มโรงเรียนกวางคำอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะผู้นำเป็นผู้กำหนดนโยบายกลุ่มกวางคำผู้บริหารได้มีการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพในสถานศึกษา เช่น กิจกรรม PLC ในกลุ่ม ทำให้การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนซึ่งเป็นผลสะท้อนของการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนกวางคำจำเป็นต้องมีการสร้างภาวะผู้นำให้กับครูบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ให้เกิดภาวะผู้นำในการสร้างสัมพันธภาพที่ดี มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทุกคนในโรงเรียน ขยายผลถึงการจัดกิจกรรม PLC ในระดับกลุ่มโรงเรียนกวางคำ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น RT ในระดับ ป.1 , NT ในระดับ ป.3 และ O-NET ในระดับ ป.6 เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ผู้บริหารครูในสถานศึกษาควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ร่วมกัน โดยอยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงมีการปรับแผน กลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยนำผลการประเมินการปฏิบัติงานที่ผ่านมาปรับปรุงใช้
2. ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหาร ครู ในสถานศึกษาควรร่วมมือกันสร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่แสดงถึงความเอื้ออาทร ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงออกในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นรูปธรรม เปิดเวทีแห่งการเรียนรู้ในสังคมผู้บริหาร ครูบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
3. ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหาร ครู ในสถานศึกษาควรร่วมกันสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เช่น ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมตามความสามารถของบุคลากร ให้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาแก่บุคลากร เพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน ให้เกียรติ ยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ประสพการณ์ของผู้บริหาร มีความสำคัญต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าในงานวิจัยครั้งนี้จำนวนผู้บริหารมีอัตราส่วนที่น้อยมาก ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลปัจจัยการบริหารจากผู้บริหารให้ได้มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้บริหารทั้งหมดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. การวิจัยในครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลผ่าน Google form เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่สามารถอธิบายข้อคำถามได้เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามมีความสงสัย ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 50 ของกลุ่มประชากร

บรรณานุกรม

- เกศกาญจน์ ทองจันทร์แก้ว. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สงขลา สตูล. *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13*.
- ชุดิมา ถวัลย์ปรีดา และคณะ. (2564). ชุมชนแห่งการเรียนรู้กับการพัฒนาชุมชน. *วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 1(2), 97-111.
- ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 8(1), 145-156.
- รัชดาภรณ์ ทวยทย. (2564). ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูกับระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. *การประชุมวิชาการระดับชาติ “สู่ชีวิตวิถีใหม่ ด้วยงานวิจัยทางสุขภาพและการบริการ”*. วิทยาลัยนครราชสีมา.
- วาสนา ทองทวีงยศ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.
- สุภาวดี ศิริมา. (2565). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*.
- บุญธิดา เทวพิทักษ์ และ คณะ. (2566). การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนกรณีศึกษา โรงเรียนท่าศาลาจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 5(4), 45-57.
- Hord, S. M. (1997). *Professional learning communities : Communities of continuous inquiry and improvement*. Texas : Southwest Educational Development Laboratory.